

Beleidsplan LHBTI-emancipatie 2019-2022

Gemeente Leeuwarden

Aanleiding

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zet zich in om de sociale veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en Interseksue personen (LHBTI) te bevorderen. Om dit in de G4- en G50-gemeenten door te voeren is in 2008 de Regenboogsteden-constructie opgezet, waarbij gemeenten financiële middelen ontvangen vanuit het Ministerie. De gemeenten Leeuwarden en Súdwest-Fryslân zijn Regenbooggemeente en hiermee koplopers in de Provincie Fryslân. De minister van OCW heeft met de wethouders van de Regenboogsteden een intentieverklaring getekend om opnieuw een samenwerking aan te gaan in de periode 2019-2022. Door het ondertekenen van de intentieverklaring hebben de gemeenten Leeuwarden en Súdwest-Fryslân verklaard een gezamenlijke aanpak te realiseren waarbij een nieuw beleidsplan opgesteld wordt. Hierin worden thema's benoemd en afspraken gemaakt over de inzet van de komende jaren.

Regenboogsteden 2019 - 2022

Het ministerie levert voor deze samenwerking een financiële bijdrage van € 20.000,- per gemeente. De bijdrage van het Ministerie van OCW wordt via een decentralisatie uitkering aan de Regenboogsteden (via het gemeentefonds van Ministerie van BZK) beschikbaar gesteld. Gemeenten dienen hiervoor een equivalent van dit bedrag als cofinanciering beschikbaar te stellen in budget of in fte's.

Om in de nieuwe periode in aanmerking te komen voor de bijdrage vanuit het Ministerie is het volgende nodig:

- Voor 1 maart 2019 een door het College van B&W vastgesteld beleidsplan. In dit lokaal meerjarenplan wordt de intentieverklaring vertaald naar de uitvoering. Hierin worden de doelen voor LHBTI emancipatie beschreven en op welke onderdelen gemeenten de komende jaren willen investeren. Daarnaast bevat het plan een begroting en een evenredige financiële bijdrage voor cofinanciering in budget of fte.
- De uitvoering wordt, net als voorgaande jaren, neergelegd bij uitvoeringspartners COC Fryslân en antidiscriminatiebureau Tûmba. Het beleidsplan wordt dan ook in samenspraak opgesteld. COC Fryslân en Tûmba hebben een concreet uitvoeringsplan opgesteld voor 2019 wat inmiddels wordt uitgevoerd. Het uitvoeringsplan is als Bijlage 1 bij dit beleidsplan gevoegd.

Doel

De gemeenten Leeuwarden en Súdwest-Fryslân bevorderen de sociale acceptatie van LHBTI personen en dragen bij aan een veilige en sociale leefomgeving, werkomgeving en schoolklimaat. Beide gemeenten werken hierbij intensief samen met COC Fryslân en Tûmba. Deze organisaties hebben als werkgebied de provincie Fryslân. Wanneer er nog andere Friese gemeenten regenbooggemeente zullen worden zal daar ook de samenwerking mee gezocht worden. Leeuwarden en Súdwest-Fryslân hebben daarnaast onder leiding van Movisie regelmatig overleg met de andere regenbooggemeenten in Noord-Nederland.

Thema 's

Hieronder wordt aangegeven op welke thema's de gemeente Leeuwarden de komende jaren willen investeren. Deze thema's zijn in samenwerking met de gemeente Súdwest-Fryslân en de

uitvoeringspartners tot stand gekomen. Te organiseren activiteiten / interventies binnen deze thema's spelen in op de actuele situaties en behoeftes in Leeuwarden.

1. Zichtbaarheid

De gemeenten Leeuwarden wil een gemeente zijn waar alle inwoners in vrijheid kunnen zijn wie ze willen zijn. Waar iedereen vrij is om lief te hebben naar eigen wens en geaccepteerd wordt ongeacht de seksuele voorkeur. Waar inwoners zich veilig voelen om te wonen, werken en leven. Zover zijn we nog niet maar de komende jaren zetten volop in op de zichtbaarheid en acceptatie van LHBTI's. Een manier om als gemeente te laten zien dat je er voor LHBTI personen bent kan o.a. door het organiseren van specifieke evenementen en het zichtbaar maken met symbolen in de openbare ruimte:

Inzet

- De uitvoeringspartners hebben een speciale zichtbaarheidscampagne ontwikkeld. Deze campagne (in de vorm van posters / gadgets / promotie) inzetten op scholen, bij sportverenigingen, culturele organisaties, welzijnsorganisaties, zorgorganisaties en overige relevante locaties.
- Het hijsen van de regenboogvlag op o.a. coming-out day en overige relevante dagen en hierover communiceren naar buiten toe.
- Trainingen aanbieden aan gebiedsteams / wijkteams en werknemers bij de gemeente maar ook bij andere organisaties die veel klantcontact hebben in het omgaan met LHBTI personen.
- Leeuwarden organiseert in 2020 de landelijke Roze Zaterdag. Thema is City of Love, een feest met de boodschap "je mag zijn wie je bent en je bent goed zoals je bent" en "Liefde als meest duurzame vorm om eenzaamheid te verkleinen". In de aanloop naar de Roze Zaterdag 2020 worden diverse evenementen georganiseerd die te maken hebben met dit thema, bijvoorbeeld de grachtenparade en de roze programmering van muziek en theatervoorstellingen. In het bidbook is daarvoor een eerste aanzet gegeven. De organisatie van de Roze Zaterdag 2020 is in handen van een speciaal voor dat doel opgerichte stichting. COC, Tûmba en een vertegenwoordiger van het bedrijfsleven zijn in ieder geval in deze stichting vertegenwoordigd. Ook andere organisaties zijn of zullen worden benaderd om te participeren. De stichting zal een ervaren projectleider aantrekken voor het organiseren en regisseren van dit evenement. Hiermee wordt ook tegemoet gekomen aan de motie "Inbedding Roze zaterdag 2020" die op 7 november 2018 is aangenomen door de raad. Verder zal er in de uitwerking van het evenement verbinding gezocht worden met andere activiteiten die verband hebben met het LHBTI beleid en zullen externen worden gevraagd daar waar gewenst aan te sluiten bij Roze Zaterdag 2020.

2. Onderwijs

Een steekproef van het Sociaal en Cultureel Planbureau (*Transgender personen in Nederland, SCP 2017*) onder transgender personen, waaronder ook jongeren in de leeftijd van 16-24 jaar, leert dat 21% van de LHBTI personen een zelfmoordpoging heeft gedaan. Met name het aantal zelfmoorden onder jongeren liet een flinke stijging zien. Gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek laten zien dat er 81 jongeren een einde maakten aan hun leven in 2017, tegenover 48 in 2016. Uit onderzoek van kennisinstituut Movisie blijkt dat zelfmoordpogingen onder LHBTI jongeren 4,5 keer

vaker voorkomt dan onder heteroseksuele jongeren. De acceptatie van LHBTI's op scholen is vaak laag, heteroseksueel is de norm en 'homo' is een scheldwoord. Het scheldwoord is een uiting van onveiligheid voor homoseksuele jongeren om uit de kast te komen. De worsteling van zelfacceptatie en het ontwikkelen van een positief zelfbeeld wordt er ernstig door belemmerd.

Inzet

- COC Fryslân en Tûmba hebben een campagne ontwikkeld gericht op veiligheid en acceptatie. Deze campagne is de afgelopen jaren geïntroduceerd op scholen in Súdwest-Fryslân en Leeuwarden. Deze campagne wordt verder ontwikkeld en uitgerold. Het doel hiervan is dat homoseksualiteit wordt geaccepteerd en er een veiliger klimaat wordt gecreëerd waarin jongeren 'gewoon' uit kunnen komen voor hun geaardheid.
- Aanbod van diverse workshops / trainingen op VO scholen, bijvoorbeeld de Homonologen en Wie van de drie.

3. Zorg, Welzijn en Cultuur

- Medewerkers van gebiedsteams ondersteunen bewoners bij allerlei levensvragen op diverse gebieden. Hierbij wordt samengewerkt vanuit meerdere disciplines. Gebieds- of wijkgericht werken biedt dan ook kansen om uitsluiting tegen te gaan en het welzijn van LHBTI burgers te verbeteren. Ook cultuur- en sportcoaches oftewel combinatie-functionarissen hebben hierin een taak. Eén van de doelstellingen van de brede Regeling Combinatiefuncties is de inzet van deze functionarissen op mensen die belemmeringen ervaren bij culturele activiteiten of sportactiviteiten op grond van gender of seksuele geaardheid. Vaak is het echter zo dat professionals de oorzaak achter de problemen m.b.t. LHBTI nog niet herkennen en hierdoor niet doorverwijzen naar de juiste instanties waardoor de doelgroep niet op de juiste manier geholpen kan worden. Hier valt winst te behalen door in te zetten op de bespreekbaar- en herkenbaarheid bij diverse organisaties.

Inzet

- Inzet op informatie overdracht over LHBTI problematiek naar professionals werkzaam binnen dorpen en wijken, bijvoorbeeld gebiedsteams, combinatiefunctionarissen sport en cultuur en Roze in Blauw van de politie.
- Culturele activiteiten inzetten als middel om de acceptatie van LHBTI personen te vergroten en de in deze notitie genoemde thema 's onder de aandacht te brengen van een breder publiek. Iepen-up kan daarbij als podium dienen.
- Specifieke aandacht voor ouderen en mensen met een verstandelijke beperking, hiervoor is een goede samenwerking met zorginstellingen nodig.
- COC Fryslân heeft een speciale scholingsdag over LHBTI doelgroep ontwikkeld voor welzijnsorganisaties, gebiedsteams en overige (hulpverlenings) organisaties. Vanaf maart 2019 wordt deze scholing aangeboden aan diverse organisaties. Inzetten op het doorontwikkelen van deze scholing en breed aanbieden aan diverse partijen.

4. Participatie en Werk

De acceptatie van LHBTI personen op de werkvloer is nog niet altijd een gegeven. Veel LHBTI's krijgen te maken met vervelende opmerkingen en pestgedrag wat in enkele gevallen leidt tot

uitsluiting en discriminatie. Dat geldt met name voor transgender personen, die als groep een slechte positie op de arbeidsmarkt hebben, zo blijkt uit verschillende onderzoeken.

Inzet

- De online training 'contact met transgender personen in de publieke dienstverlening' uitrollen voor medewerkers van de gemeente die veel met klanten werken. Deze online training is speciaal ontwikkeld door Movisie voor professionals die veel met klanten / cliënten werken. Het doel van de training is hoe je om kunt gaan met transgenders aan de balie, telefoon en in overige correspondentie. Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie. Door als gemeente uit te stralen dat iedereen zichzelf mag en kan zijn kunnen we ook het signaal afgeven aan andere werkgevers om hier aandacht aan te besteden. Bij de gemeente Leeuwarden hebben inmiddels circa 200 medewerkers de training gevolgd.

5. Sport

Ruim de helft van de Nederlanders tussen 12 en 80 jaar doet aan sport. Sport houdt mensen gezond, brengt ze samen en biedt veel plezier. Maar wanneer de vergelijking wordt gemaakt met familie, school en werk is sport de plek waar vaak discriminatie voorkomt. Vooral in mannelijke teamsporten kunnen LHBTI's te maken krijgen met vervelende opmerkingen, en zelfs met fysieke agressie van teamgenoten of tegenstanders. Meer dan een kwart van LHBTI personen voelen binnen de sportvereniging geen ruimte en veiligheid om uit te komen voor hun seksuele voorkeur. Bovendien blijkt uit cijfers van NCO NSF) dat de angst voor negatieve reacties en beeldvorming een belangrijke reden is om niet te sporten, of vroegtijdig stoppen met het beoefenen van de sport.

Inzet

- Actieve samenwerking zoeken met de Buurtsportcoaches en andere organisaties zoals de GGD. Buurtsportcoaches vormen een belangrijke ingang aangezien zij bij een groot aantal sportverenigingen, scholen en andere locaties waar wordt gesport komen. Het doel hiervan is dat LHBTI personen volledig geaccepteerd worden en het niet meer uitmaakt welke geaardheid iemand heeft.

6. Veiligheid

Een van de belangrijkste pijlers van het huidige emancipatiebeleid van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is het bevorderen van de (sociale) veiligheid. Volgens het Ministerie is het aantal aangiften van geweld tegen LHBTI de laatste jaren verdubbeld. Toch geven deze (toegenomen) registraties niet een representatief beeld van de daadwerkelijke omvang van de problematiek gezien het feit dat slechts een minderheid aangifte doet van (gewelds) incidenten (waaronder ook LHBTI gerelateerde aangiftes). ('*Veiligheidsmonitor, Centraal Bureau voor Statistiek 2017*). De komende jaren willen we inzetten op een veiligere omgeving voor LHBTI's.

Inzet

- Aansluiten bij acties die voortkomen uit de landelijke 'Alliantie Natuurlijk Samen'. Deze acties zijn gericht op het vergroten van de veiligheid van LHBTI personen in **openbare ruimte**. Partners uit de provincies Friesland, Groningen en Drenthe werken sinds 2016 samen in de regionale 'alliantie LHBTI-veiligheid' (voortgekomen uit de landelijke Alliantie Natuurlijk

Samen'). De partners namen zich voor om via formele en informele netwerken kennis te verspreiden op het gebied van LHBT-veiligheid en vroegsignalering te verbeteren.

- Samenwerking zoeken met overige partijen zoals Fier Fryslân en Veilig Thuis om LHBTI gerelateerd geweld in **afhankelijkheidsrelaties** (huiselijk geweld) beter in beeld te krijgen. Geweld in LHBTI situaties is minder goed in beeld maar uit gegevens van Tûmba blijkt dat dit in beide gemeenten wel voorkomt.

7. Nieuwkomers en Religie

Onder migrantengroepen ligt de acceptatie van homoseksualiteit lager dan onder autochtonen. Volgens de LHBT-monitor 2016 doen de grootste verschillen zich voor als het gaat over homoseksualiteit in de nabije kring.*

Ook binnen religieuze kringen is LHBTI niet altijd geaccepteerd. LHBTI is in sommige kringen een groot taboe, dit blijkt ook recent uit de uitingen rondom de Nashville verklaring. Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat de houding ten aanzien van LHBTI ook in religieuze kringen positiever wordt. **

Inzet

- Implementatie van de aanbevelingen uit het rapport 'Uit de kast uit de Kerk? Seksuele diversiteit in evangelische gemeenschappen' (gepubliceerd in 2018 door Anne de Groot, directeur COC Fryslân).
- Verder aanbod voor de komende jaren wordt in de loop van 2019 verder ontwikkeld.

8. Begroting

	2019	2020	2021	2022	totaal	opmerkingen
inkomsten						
Rijksbijdrage	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 80.000	
gemeente	Fte	fte	fte	fte		
COC reguliere subsidie	€ 16.170	€ 16.170	€ 16.170	€ 16.170	€ 64.680	Jaarlijks onder voorbehoud goedkeuring gemeentelijke begroting
roze zaterdag 2020	Pm	pm				organisatie in handen van speciaal daarvoor opgerichte stichting
totaal	€ 36.170	€ 36.170	€ 36.170	€ 36.170	€ 144.680	
Bijdrage aan Tûmba op grond van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (WGA)	€77.020	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	Deze bijdrage wordt jaarlijks vastgesteld op grond van de Rijksvergoeding. Deze middelen zijn bedoeld voor de uitvoering van de wettelijke taken t.a.v. anti-discriminatie door Tûmba
uitgaven						
uitvoeringsplan COC/Tûmba	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 80.000	verdeling COC-Tûmba 50/50
COC regulier	€ 16.170	€ 16.170	€ 16.170	€ 16.170	€ 64.680	
totaal	€ 36.170	€ 36.170	€ 36.170	€ 36.170	€ 144.680	inzet middelen uitsluitend via subsidie, dus niet btw plichtig

* Bron: Movisie LHBT Monitor 2016.

**Bron: Opvatting over seksuele en genderdiversiteit in Nederland en Europa, SCP 2018).

Bijlage 1. Uitvoeringsplan 2019 COC Fryslân en Tûmba

Hieronder volgt een concreet Plan van Aanpak voor de uitvoering in de gemeenten Súdwest-Fryslân en Leeuwarden. De in te zetten uren voor de activiteiten zoals hieronder genoemd worden evenredig verdeeld over beide gemeenten. Uiteraard is er ruimte om hier flexibel mee om te gaan, bijvoorbeeld als in een bepaalde stad / dorp een specifieke vraag ligt. Er wordt een gezamenlijk aanbod door de gemeenten, COC Fryslân en Tûmba naar de scholen gestuurd. Scholen hebben een wettelijke verplichting aandacht te besteden aan seksuele diversiteit. Gemeenten en beide organisaties faciliteren hen middels hieronder genoemd aanbod.

Activiteit	resultaat	aanpak	uren	uren	kosten	budget
			COC Frsl.	Tûmba	activiteiten	totaal
Wie van de Drie en/of Homonologen (WVDD)	20 workshops	aanbod aan scholen en instellingen	30	70	2.504	
	vrijwilligerspool 30 m.	werven vrijwilligers	0	0	0	
	trainingen vrijwilligers	COC en Tûmba trainen	10	10	400	
		coördinatie WVDD Tûmba	0	30		
Zichtbaarheid vergroten door continuering van de schoolcampagne; veiligheid en acceptatie		Campagnemateriaal ontwikkelen en verspreiden	15	5	1750	
Dorpen en wijken voor professionals	informatie over LHBT multiproblematiek		20	20	1.710	
	samen met gebiedsteams en Politie					
	bereikt middels kennisverbreding en zichtbaarheid.					
Religie: implementatie aanbevelingen onderzoek en kennisverbreding andere religieuze kringen	nog nader in te vullen		20	20	1.000	
activiteiten organiseren	Helderheid over	poster en digitaal	20	20	1536	
ism sportcoaches over LHBGT	interventiemogelijkheden Sport en LHBTI+	interactie				
vergroten zichtbaarheid	veiligheid					
Samenwerking zorginstellingen	10 zorginstellingen	COC ontwikkelt een training voor de professionals	60	0	300	
			175	175		
			€15.400	€15.400	€ 9.200	€40.000
Uurprijs incl. organisatiekosten € 88,-						